

Sammanfattning: Workshop för äldreåd i kommunerna i Österbotten

1.11.2018

DEL I Inrättande av landskapets äldreåd

Rådets sammansättning:

- Medlemmarna i landskapets äldreåd bör ha en koppling till kommunernas äldreåd eller aktiv inom kommunalpolitiken. Representanten ska framförallt vara motiverad att delta i landskapets äldreåd.
- Könsfördelningen bör vara jämn (60-40%) och likaså språkfördelningen. Medlemmarna är äldre, 65+. Kommunerna kan få 1-3 representanter (1 ordinarie + 1 suppleant, eller 2 ordinarie + 1 suppleant). Gruppen får inte bli för stor.
- Konsensus råder inte om Vasas antal, en grupp diskuterade att Vasa kan ha 4 platser, de övriga anser Vasa kan ha samma antal som övriga. Kommunernas representanter kan också utses enligt befolkningsantal eller andelen äldre invånare i kommunerna.
- Om man bara har en representant per kommun blir andelen finskspråkiga för låg. Man kunde ha två representanter, en svensk- och en finskspråkig per kommun.
- Landskapets äldreåd borde ha en beredande tjänstemän.
- Vid varje möte meddelas vad som ska diskuteras på följande möte, så man har tid att förbereda sig och diskutera kommande ärenden med äldreådet i kommunen.
- Rådet kunde samlas 2-4 gånger i året och ha en mandatperiod på 4 år, till en början kan man hålla flera möten och inhibera dem efterhand om det verkar onödigt.
- Man kunde träffas även om det inte blir en reform för att diskutera servicenivån i kommunerna och dela goda erfarenheter.

Rådets uppgifter:

- Rådet kan delas upp i mindre ansvarsområden. Olika organisationer kunde delta i rådet, t.ex. pensionärsföreningar, Martha förbundet, Röda korset. Landskapets och kommunernas äldreåd bör hålla en aktiv dialog.
- Viktigt att man ser hela landskapet. Rådet kan fungera som en nationell påverkningskanal. Viktiga teman är t.ex. centralsjukhusets service + transport, närservice och bra förbindelser, allmänna riktlinjer, FPA-taxi, kommunala kriterier och terminalvård.
- Rådets uppgift är att föra fram de viktigaste frågorna, men hur får man sin röst hörd på bästa sätt? Med vilka sätt och med vilka strukturer ser vi till att äldre personer är delaktiga och har möjlighet att påverka?
- Samarbete mellan kommunerna och landskapens äldreåd: föra fram de viktigaste problemen, delaktighet, intressebevakning, friställelser till styrelser och nämnder, deltagande i beredning -> t.ex. landskapsstrategi, måste finnas en möjlighet komma med i planering i god tid.

DEL II Service för äldre personer

1. Hurudana digitala tjänster behöver äldre?

- Digitala tjänster är till stor nytta. De äldre som inte kan/vågar använda digitala tjänster borde få personligt stöd hemma i hur man använder dator. Digitala tjänster kan vara speciellt utmanande om man inte använt dator i arbetslivet.
- Viktigt att man fokuserar på att lära sig verktygen man behöver, men man behöver inte lära sig allt.
- Äldre med minnesproblem bör också få digitala lösningar som de behärskar. Anvisningarna och formuleringarna ska vara enkla.
- I Kristinestad finns ett projekt med matautomater (Kotona paras). De som prövade var nöjda, fast det kom kritik också.

Stöd och undervisning:

- Det behövs undervisning och rådgivning. Men också mer privat handledning. En pensionär får gärna undervisa.
- Undervisningen borde ta upp hur man använder nätbanken, bankkoder, hur man känner igen skammejil och vad man ska göra då man blir osäker på tekniken.
- Pensionärsföreningarna har stor roll i att hjälpa förbättra digifärdigheter. Hemservice kunde också erbjuda en person som kan fungera som IT-stöd.
- Tekniken: tangenterna ska vara stora och tydliga.

Verktyg man vill behärska:

- De viktigaste digitala kanalerna: KANTA, nätbanken, det som behövs för hobbyer.
- Skype och videosamtal är bra redskap då man vill hålla kontakt med anhöriga. Videosamtal kan också användas för att ha kontakt med personalen (hemtjänst). Vasa stads Alvar-tjänst kunde utvecklas så man kan gå på kaffe eller jumpa tillsammans och se de andra deltagarna.
- Viktigt att man inte är beroende av en viss apparat för att delta. Samma info kunde komma fram på många olika apparater.
- Kan Ipaden vara "serviceprodukt", elektronisk syjunta – allt i en maskin?

Vad tänker ni om maskinell utdelning av läkemedel?

- Bra lösning om medicinutdelningen blir korrekt och om personalen får tid för annat under besöken.
- E-recept fungerar bra.

2. Hur säkerställer vi en trygg vardag hemma runtom i landskapet?

- Ensamheten är ett stort problem för äldre. De som är aktiva har ett starkt socialt nätverk mår bättre än de som är ensamma och lämnar hemma. De som lämnar ensamma har också större risk att få alkoholproblem. Hjälps och omtanke från grannar är viktig, speciellt ute i byarna på landsbygden.
- En fungerande hemvård är viktig för att äldre ska kunna bo hemma. Det finns brett urval av hobbyer och aktiviteter för äldre, men en del vill inte delta, och en del har svårt att ta sig till lokalerna. Därför är kollektivtrafik och samåkande viktigt.
- Tredje sektorn är viktig eftersom det kan vara dyrt att köpa tjänster på privat.
- Exempel från Danmark där man byggt servicehem där allt finns under samma tak, bostäder, frisörer, café, apotek.

Trygghet:

- De som bor ensamma är rädda för brott och vargar. Hobbyer där man rör sig i naturen lämnas bort pga. rädsla. Tekniska lösningar som trygghetsalarmer, appar på telefonen, kan öka trygghetskänslan.
- Viktigt att det finns en person som man alltid kan ringa i alla situationer.
- I hemsjukvården borde det finnas kontinuitet. Nu byts vårdare, städare ut alltför ofta.

Tjänster:

- Servicesedlar kunde användas inom specialistsjukvården så man direkt får vård eller kirurgiska åtgärder.
- Det behövs också sedlar som går att använda för rekreation.
- Tjänster som behövs: Hemma rehabilitering med personligt program, en tjänst som landskapet kunde producera. Föreningar kunde producera tjänster för att upprätthålla äldres kunskaper, föreningarna kunde "rasta äldre", här kan försäkringsfråga komma emellan.
- För att motarbeta ensamheten kunde tredje sektorn och anhöriga besöka de äldre oftare.
- Anhörigvården är en fin sak, men tungt för den som vårdar. Anhörigvårdaren borde ha rätt till fritid och få stöd för att upprätthålla sin egen hälsa. Anhörigvårdaren kunde få sedlar som kunde användas för välmående, teater, frisör etc.
- Helst används offentliga eller tredje sektorns service och tjänster, eftersom det blir dyrt att använda privata och kommunerna kan inte upphandla på ett rätt sätt (kvalitetskriterier).

3. Äldres mobilitet

- Kommunerna kan bistå med förbyggande tjänster och motionsedlar kunde delas ut som komplement till servicesedel.
- Tystnadsplikten gör det svårt att dela information om människor som kanske är ensamma och skulle behöva mera hjälp.

- Det vore lättare att röra sig om lokaltrafik fungerade i alla kommuner. Dessutom fungerar lokaltrafiken bättre dagtid men de flesta aktiviteter sker kvällstid. I Närpes ordnar frivilliga transport åt de äldre.
- Digitala gympatjänster fungerar. Man kunde också ha ledda gympaövningar efter När-Tv sändningarna.

4. Slutfråga till alla grupper: Vilka är de tre viktigaste förutsättningarna för att äldre ska kunna bo hemma så länge som möjligt?

- Sammanfattningsvis är god hälsa, bra boende och trygghet faktorer för att man ska kunna bo hemma så länge som möjligt.
- Boendet ska vara i skick, anpassade, tryggt och gärna i närheten till service och affär. Det vore bra med möjligheter till hjälp med städning och gårdsarbete. Utbudet av förmånliga seniorbostäder bör vara tillräckligt och servicetrafiken fungera.
- Hälsa. Man ska må bra fysiskt och psykiskt.
- Hemmavård ska vara tillräcklig och varierande, vissa månader behövs mer eller mindre hjälp.
- Sociala nätverket är viktigt och en vänkoordinator kan stå till hjälp Det bör finnas ett servicenummer dit man alltid kan ringa. Trygghet A & O, att någon tittar till en emellanåt.
- Trygghet och förebyggande åtgärder: välplanerade bostäder, hjälpmedel, förebyggande rehabilitering och upprätthållande av kondition.